

BÉKÉSMEGYEI HIRLAP

Megjelenik szombaton délel.

Szerkesztőség: Erdélyi-út, (Ivzsóki palotával szemben.)

Felolvasó szerkesztő:

Elsőfuzetési ára: egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, 1/2 évre 2 kor. Egyes szám ára 16 fill.

Kiadóhivatal: „Corvina Nyomda” Főter 41. szám.

Dr. FRANKÓ LÁSZLÓ.

Hirdetéseket a kiadóhivatal jutányos áronkon vesz fel.

Lukács felolvasása.

Dr. Lukács György Békésvármegye főispánja, mint lapunk előző számaiban jeleztük, Budapesten szakértő körben a „Magyar Közgazdasági Társaságban” felolvasást tartott az agrár szocializmusról és annak orvoslásáról. A felolvasás egyik megyei lapban megjelent s azt elolvastam és áttanulmányoztam. Nem lepott meg annak tartalma, mert hiszen magam is e levegőben élek, évek óta tanulmányozom megyénk földmives népének gondolkodását, véreinek keringését, igényeit, vágyakozásukat, tehát csak természetesen találom, hogy egy békésmegyei bennszülött, mást mint abban a cikkben, felolvasásban van, nem mondhat, még pedig örömmel lepott meg annak szerzője — ki alig pár év óta él közöttünk, ki alig pár év óta kormányozza a politikai közületet, mégis gondolkodásával és elmondott szavaival azt mutatta, hogy e rövid idő alatt teljesen megösmerte vármegyéjét. Vizsgálódó aggyal kikutatta bajait s most férfias erővel és teljes szorgalommal azon törekszik, hogy e bajokat orvosolja, hogy e bajok orvoslására felhívja az illetékes köröknek figyelmét. Mindenben osztom logicus felfogását és

a valóból merített mondásait, szavait: osztom különösen a tekintetben, hogy bár a talajviszonyoknál népünk hajlamaival s fizikai alkatanál fogva östermelő vármegye vagyunk, mégis vezető férfainknak oda kell törekedni, hogy a megfelelő gyáripár meghonosításuk s hogy így a gazdasági üzemre nem alkalmas időben, munka nélkül maradt emberek — munkát kapjanak. Mint a rideg valóság az, hogy bizony a tulajdonképeni mezei munkálatok elvégezte után a mi vármegyénkben a munkások számára, kik pedig a lakosságnak legalább felét teszik, nincs munka. — Ennek oka a vármegye multjában s mint a felolvasó nagyon helyesen fejtegette a gazdasági gépek hatalmában, hasznosságában és elterjedésében rejlik.

Vármegyénk alig másfél száz éve, egy család tulajdonába ment át, a melynek tagjai között oszlott meg a földbirtok.

Betelepítettek uradalmaikba munkás kezét, kik a jobbágyi viszonynál fogva dolgoztak s kiket mint jobbágyakat a földesúr törvényes és aethicai kötelességénél fogva eltartott. Istápol és nyomorogni nem hagyott. Multak az évek, évtizedek a száz—százötven

családból az uraság birtokán lett ötszáz—hatszáz család a 700—800 emberből 4—5 ezer. Az uradalom nem lett nagyobb, de a rajta élők igen — de el nem pusztulhattak, mert az ur törvényes kötelezettségénél fogva eltartotta őket s most a mezőgazdaság fejlődésével több munkaerő kellett s a munkáskéz kapott munkát. Akkor jött az átalakulás éve.

A negyvennyolozas törvények megszüntették a jobbágyaságot. — A jobbágy kapott szabadságot, függetlenséget, politikai jogot, de földet nem. Megszűnt szolgálni, robotot tenni — de viszont elvesztette azt a jogát, hogy földes urától eltartást követelhesen. Nem mondom a magyar törvényhozas gondoskodott arról, hogy az ingatlanok bizonyos része a jobbágyok kezén maradjon, de ezeket a túl elszaporodó népesség elepte, úgy, hogy beállott a föld éhség. Igaz, hogy nagybirtokoknak ez után is még szükségük volt munkás, parasztkézre — dolgoztak s megélhettek belőle — de azután jött a parasztkéznek legnagyobb ellensége a — technika. A négy ökröt hajtó bérest felváltotta a gőzeke, a csendesen vető embert a vetőgép, a többi munkáskart a kaszáló, gyűjtő,

BÉKÉSMEGYEI HIRLAP TARCZAJA.

Az első hó.

— Az orosz életből, igaz történet. —

— Mit adjak névnapodra szép leánykám? Mi az, a mivel te nem bírsz? Mindened van — mert boldog vagy, — boldog vagy, — mert szeretsz. Ha költő volnék, megénekelném jószágodat, azelidségedet, dalt dallanék aranyhajadról, szép szemedről, ha király volnék, neked adnám koronámat, s hű alattvalója lennék birodalmam legszebb gyöngyének. De így elégedj meg sorsoddal, kis szobánkra leszállott az est, titkos homálya vesz körül, jöjj közelebb, hajtsd le szép fejedet, kandalónknak vígan lógob a tűz, hallgasd a szilánkok álomba, mámorba ringató pattogását s én mesélek neked. Miről? Tavaszcáról, virágokról? Kiinn zug a fergeteg. Tündérek, vilik tánczáról? Oly sokszor hallád már. Nézd, nagy pelyhekben bul a hó, fehér lepellel takarja be az alvó természetet. Jó, hallgasd meg, elmondom neked, mit regélt az első hópehely.

A hűs őzi szél súvólto száguld végig a park nyílt ösvényein s titkos sűrűiben. Szennyes tömegé kavarja össze a róza sárgult szirmait s a vén nyárfa rezgő leveleit. A nap vénhedtsugarai csak gyöngön aranyozzák meg a verendát befutó vadászól s folyondár alakaltan rozsdás leveleit. — A poros, nedves légben szeszélyes iveket írva le, kovályog a vén

varju, rómes rekedt hangon kiált néha, néha a nagy semmiségbe, siratva a verőfényes tavaszt, átkozva a jövőt. E pillanatban megszűnik a szél, a rezgő levelek aranyát, komor árny úzi el, a táj felett titokteljes sötétség borong. Hirtelen hideg levegő érinti arcunkat, ijedve nézünk körül, s ime szempilláinkra gyöngéd puha tömeg borul; az első fehér csillámló virága a télnek, az első hópehely. Örömmel nyujtuk ki kezünket s fogjuk el az első kedves hirnököt.

Üdvözöllek hosszú utadból, ezer csilláru kis virág, mond, beszéld el, hol jártál oly hosszú időn, messze, ugye messze voltál, szép jages hazádban, hol a ti királyotok lakik jég obeliszekből készült palotájában, fején gyémántos jég koronával s hol jég tóban ezüst hajú tündérek fürdenek csendes holdas éjjelen, s dalolnak dalt a szerelemlől, boldogságról s hol nekem anyám, testvérem, menyasszonyom lakik, nem, most utazni, tapasztalni voltam, bebolyngtam a világot.

Hosszu utamban, elszállottam a világ legnagyobb birodalmába is, hol testvéreim örökösen borítják a hegyek ormait, hol hátaink tömegén büszke nemesek tánczoltatják csinos szánakba fogott tűzvéru paripáikat, hol a márvány mindenható ember szabja korlátlanul népének, a hű orosz népek lánczeit. Oda röpültem legelőször a világ leghatalmasabb emberének ablakára, azt hittem, gyönyörködhetem boldogságban, örömben, hiszen mi sem hiányozhatik annak, kinek parancsait milliók lesik. S gondolod, hogy azt találtam? Csalódlod.

Ott sétált lecsüggesztett, gondelt fővel, velencei tükör szobájában, lépteinek zaját felfogták a persa szőnyegek, siri csend uralkodott, s ő mégis, mintha jönne valaki, zajt hallana, föl-fölrezzent, pedig mély csendben ott a milliók ura.

Pedig nem jött senki, nem bánt senki, palotádát szurony-erdők őrzik s te mégis félsz attól a semmitől.

Eh . . . tovább szállottam, itt nincs boldogság, keresniük fel a szegényeket. A legfélreesebb negyedbe röpültem ide s tova. A búzos pipafüffel felt lebujszokban ott tánezott a rongyos hordár festett arcu kedvesével, meg-megkínálva piszkos, zsáros üvegéből a vutkival s mikor elfogyott a vutki, oda vágta az üres üveget a sarokban csinpolyázó tatárhoz; megundorodtam, szállottam tovább.

Szerény kultvárosi házaeska volt, ősi kopottas butorok foglalták el a kis szobát, ablakait barnult függönyök zárták a külvilágtól.

Az egyik szobában tiztész öreg asszony ült ősi karosszékben, előtte rézkapocsos biblia, csak néha-néha szólott be a másik szobába, hol könyveibe mélyedve ült egyetlen fia, támasza. Ideálisan szép fiatal ember, halvány ábrándos, arcát beárnyékolta sűrű fekete haja, mely hullámkokban borult merész homlokára s a sötét szemekinek tűzében volt valami szokatlau, mi első pillanatra lebilincsel, mi részvétre gerjeszt, éreztetve a jövő tragikumát. — Nem figyelt anyjának édes megszólításaira, hűvel, odadással olvasott könyvéből, abból a könyvből melynek minden sora őt, kinez, gyujt, ez a k nyelv a —

kapáló, cséplőgép. A gőzeke olosósága megvonta, értéktelenné tette az emberi erőt. Ugy állunk ma, hogy például a mely birtokmegműveléséhez évtizedekkel ezelőtt ötszáz emberi munkaerő kellett, azt ma határozottan elvekezi hatvan—hetven ember. Mit csinál az a négyszáz ember? Megy munkát keresni. Igen ám, de nem ért más-hoz, mint a kapához, kaszához — s megint ott találja a hatalmas erős zakatoló gépet. Igaza van tehát a főispánnak, midőn azt mondja, ha a gép ellen nem lehet küzdeni — mellette kell dolgozni. Gyáripárt kell teremteni Békésvármegyében. — Ezen kérdés fejtegetésénél érte el a Lukács felolvasása azt a pontot, mely legalább az én lelkületemben a legszivesebb fogadtatást talált.

A felolvasás ugyanis részletesen foglalkozik azzal, hogy minő munkát, fáradságot nem ösmerő alkudozást fejtett ki a vármegye vezetősége a külföldi gyárosokkal azért, hogy Békésmegyében gyártelepeket állítsanak fel. Igérték neki évi szubvenciót, ingyen szállítást, telket, adómentességet s a gyárosok ezen a világon sehol nekik nem ajánlott előnyök dacára sem jöttek ide, nem látták vállalatukat biztosítva. De megígérték, hogy eljönnek, nem kell nekik sem segítség, sem ingyen telek, nem adómentesség csak egy kell egy rövid szóval jelzett végtelen nagy kincs: „önálló vámterület.” Csak ez tudja életképesé tenni a fejletlen magyar ipart, csak ez tudja megvédeni az ébredő magyar iparnak termékeit, az évszázados hatalmas, erős külföldi ipar olcsó áruja ellen. Nem

akarom vitálni az önálló vámterület feltétlen szükségességét, azt érzi, tudja Magyarországnak minden realisan gondolkozó polgára, kiossillan az ébredő korszellem minden nyilvánulásából Magyarország gazdasági és ipari élete az önálló magyar vámterületért, létének kizárólagos és egyedüli biztosítékáért küzd. Nem a felolvasás teljes tartalmaért. Nem politikai párt kérdés ez, hanem Magyarország gazdasági és ipari életének létkérdése.

Nem azért üdvözölöm tehát én Lukácsot, mert mint előbbi szavaimban jeleztem, hozzá forrt vármegyékhez, megösmerte életét, vérének keringését s a romlott részeket gyógyítani akarja, hanem üdvözölöm azért, mert irányadó körökben az ország szeme előtt elmaradt arra, hogy gyáripárunk elmaradottságának s fejlődési képtelenségének oka az, hogy nincs önálló vámterület. Az önálló vámterület alkotását vágyakozásként nem jelezte ugyan, de rámutatott arra, miut ipar és gazdasági fejlődésünk akadályára. Vidéki birtokos.

Szilánkok.

Békés költők, Györgyök és pástorok hete.

Nem én vagyok az oka, hogy ilyen hosszú dátumot kell irni s nem is a mult heti feledékenységem akarom most helyre ütni, hanem hát az a szokás nálunk, hogy a lakások rendezésén Szent-György és Szent-Mihály napkor kiadók s előtte meg utánna egy pár nap alatt nem igen látunk mást, mint hurcolkodókat — s ha igaz a közmondás, hogy minden költőzködés egy-egy lélegés: akkor nálunk most igen sok a legett ember; a Györgyök meg pláne azok, mert ilyenkor tartják a nevük napját s azt már nálunk minden neves ember tudja, hogy ilyen alkalomkor a gratulációk áradatja egy-

szabadság kátéja. Sokszor elolvasta már ő azt, tudja könyv nélkül minden sorát, de újra s újra látni akarja azokat a tarókat, miknek rabja lett, mik le vannak írva vérének minden atomjába. Tagja ő is annak a nagy testnek, melytől úgy fél az a márvány ember. Csöndesen felnyílik az ajtó, durva köpenybe burkoló vad ki-nézésű férfi lép be, nem üdvözlő szóval, csak hozzá lép, megcsókolja s fülebe sug valamit, a mitől az ifju arca kigyulad, szemei tüzből égnek. — A most jött óvatossan körültekint s köpenye belsejéből levelet ad át az ifjunak s szótlanul, mint jött, távozik. Az ifju hévvel bontja fel a levelet, elolvassa, egy pillanatra elsápad, megtántorodik, de újra magához tér, elrejtő a levelet, s arca továbbra is oly ábrándosan halvány. Azt hiszi gondolkozik, pedig ajkai susognak. Azt határozta a testvérek tanácsa, hogy én vessem a világ urának lábai elé a bombát. Megegykedtem, megteszem, de te népem, hazám, lerázod magadról azt a bilineset, mit örökké hordasz, s megösmered azt a virágot, miről álnodnod sem szabad, megösmered a szabadságot. En nem lehetek be az igéret földére, de Mózes lehetek. Miért is legyen ember, ki hozzánk hasonló, ki a föld porából lett, milliők és milliők életének ura, az Isten nem akarhatja ezt, ez emberi mű, s minden emberi művet megdönteni lehet. A föld már mindenütt eget körülöttünk, lángtengerben állott a világ s a multnak rozszant építményei, kiváltságok, porrá hamvadtak, csak mi vagyunk hát tovább is alázatos kutyák, kik mosolylyal türjük a kancsuka esapásait, hát nem vagyunk-e

mi is emberek, jó harczosok, hát nincs-e nekünk is égő szívünk, lelkünk, hát . . . hát . . . oh megőrülök.

Az öreg nő ijedve ugrik föl bibliája mellől s vonja keblére fiát.

— Mi bajod édes fiam? Olyan értelmetlen szótak beszélsz? Talán lázad van. Mond mi fáj?

— Nem fáj nekem semmi édes jó anyám, csak úgy zug a fejem, azt hiszem jót tesz a séta.

Kisérjük lépteit. Lassan gondolkozva halad a néptelen utozákon s keresztül menve a Névatéren, dusan aranyozott kapu előtt áll meg, pár pillanatig habozva tekint szíjjel s midőn látja, hogy a tér teljesen üres, csendesen kinyitja a sulyos szárnyakat, belép s ép oly óvatossan teszi be maga után. Kihalt, cseudes parkba lépett, a vén fák sudarait a szépen alkotott virággyakat zuzmara, hó fedi, s a gondozott utnak nyoma sem látszik. De ő tudja már a járást, gyorsan halad előre, lépteinek zaját follogja a puha hó s az avar. A fák mögül világosság látszik, arra irányozza lépteit. Gyönyörű kis palota áll előtte, látszik, hogy a ki építette, nem ösmerte a pénzértékét. Valódi csarai márványból faragott lépcső vezet a magasabban álló bejárathoz, melynek mindkét oldalán művészi kézre valló gránit orozalánok állanak őrt. A frank stílyben épült falak roskadoznak az athenoi szobrász terméből kikerült istenek és istennőkftől. O és új világ legremekőbb összhangzásban. De ő nem nézi e remek műveket, gyorsan belép a folyosóra, melynek ajtaja csak gyöngén volt betéve, úgy látszik, itt

egy kis sáska jürással ér fel s meg nem bocsátható bünt követés el, ha az italok, ételek és szivarok halmazából ki nem veszed a magad porcióját s csupa szereynységből ellefejkeznél e jelszóról: „rontauk a házi gazdát.” No dehát társadalmi életünkben mégis jelentős pontok ezek, mert ilyenkor a legnagyobb ellenfelek is felkeresik egymást s ékes szavakban tolmácsolják szívük ő színt érzelmait — miket a nap hősenek arczáródulás nélkül, mosolygó nyájassággal kell elraktározni s forduló alkalmammal kamatostól visszaazármaztatni. Kár, hogy minden napra nem esik egy-egy névnap, hátha akkor társadalmunkban nem csak fegyverszünet, hanem állandó lenne a „treug dei.”

A pásztor emberek és gazdák is nehezen várják a György napot, ilyenkor szokták kiverni a száraztakarmányon elkenyyszeredtet marhákat a gulyára és csordára, „majd felhizik a sósán”; ilyenkor jut eszünkbe a tarnóczi bojtár nő-tája:

„A gazdámmal leszek majd egy kenyéren Szent György napkor jönnek értém székéről.”

Igaz, hogy mind ritkábban felel meg a valóságnak ez a vers, mert hát — miert találták fel a „oseléd kosztót” ha nem azért, hogy ma már a számadó juhász is arra fogja a „segédjét” s minék kötné le magát akár miféle cseléd is esztendő-re egy gazdához, mikor annyi tenger idő alatt igen soknak az erkölcsöt kipróbálhatja: így aztán neki is a gazdának is van, — a nótának meg nincs igaza.

Ha már a György napjáról ilyen longum et látum megemlékeztünk, illő, hogy hitestársáról az éjszakájáról se feledkezzünk meg, mert az a bonobus ember előtt kedvesebb és várva várabb az esztendő 304 többi éjszakájánál, igen, mert a földbe rejtett arany, ezüst és más drágaságok — miket ősapánk a török-tatár futások elástak — ezen az éjszakán elárulják magukat, feljönnek egy kicsit szelőlíni, helyesebben mondva „tisztulni” a földszínre s minthogy a más-világon a purgatórium és pokolnak jelképe a tűz, mi sem természetesebb, mint hogy a kincs „tisztulása” sem mehet végbe láng nélkül, azért, ha ezen éjszakán apró lángot látsz a földből felvetődni, óh halandó, ott nyomban ásatást rendez, mert ha szerencsén van okvetlen kincere — talán a Dárius kincseire akadsz. Tanulmányozásra különösen ajánlom Bél-

nincs élő lény. Azonban családunk, alig tesz néhány lépést, midőn erős férfi hang szólal meg.

— Ki az?

Az ifju gyorsan oda ugrik a főrangnak szolgai ruháját viselő őreghoz, s karját erősen megragadva suttogja:

— Osend öng Vaszil, ön vagyok. Az öreg szolga megrémülve keresztet vetett magára, s ijedve hadarja:

— Oh kedves ifju uram, minő merészség ez, hisz nem értesítettük, a kegyelmes ur*) mindjárt itthon lehet, gyorsan rejtőzz el szobámban.

— Nem, jó Vaszil, sietnem kell — szólott gyorsan az ifju — Mirandát értesítéd, hogy itt vagyok, gazdád nem jön haza, csak reggel; a czárnál búlon van.

— Ugy minek értesítesem Mirandát — szólott most már nyugodtabban az öreg — tudod, hogy nem szereti, ha te bejelentéd magad. Menj föl s én addig őrködök. — Az ifju már nem is hallotta utolsó szavait, mert gyorsan felsietett az emeletbe vezető lépcsőn s az első jobbfelől ajtón benyitott. Gyöngéd, rózsaszínű fény derengett a puzurul diszített szobában, melynek butorzata, tündéri fénye arra vallott, hogy nő lakosztálya. Óvatossan lépett be, mintha félne attól, hogy valakitől főlzavar, megáll s körültekint, midőn hirtelen örömsugár ezikkázik szemeiben s majdnem szent ihlettel térdel egy bársny nyugágy mellé, melyen gyöngyű nő fekküdt keletiszövötű aranyvirággal himzett ruhában. Szabályos hóféhér arczúra rózsás

*) Herceg Gorcekkól.

megyert — kár, hogy már az idénre elkéstem a jó tanácssal — ott tudom, biztosan tudom, hogy igen sok pénz van elföldelve, különösen a tavalyi kenderföldben és az idén még se bérbe, se felébe ki nem adott területeken.

Dáriusról jut eszembe a búrok háboruja. erről pedig a bekési uri casinó; ne tessék nevetni kérem meg van ebben az eszmeförzés minden kelléke.

Dárius a kincseről volt híres mint a búrok, állítólag azért folytatnak ellenünk háborút hónapok óta s ha már háborúrol van szó ennek minden szimp-tómája — egész a golyózásg — meg van a mi kincserünkben u. i. a tagok egyrésze, egy választmányi és ezt megerősítő közgyűlési határozattal szemben az uchatusi ágyúhoz — a belügyminiszter döntéséhez folyamodott — mint ultima ratióhoz; hogy ez melyik tőrből tesz kárt, az a jövő tükre, de annyi már most is bizonyos, hogy az olyan szép multu s a jelenben is községünk tehetősebb intelligenciájának érintkezé pontja fogja leginkább megsínyleni ezt a személyes motivumokban gazdag — újabb időben „elvi” álláspontokra mesterkélte háborút, melynek folyamán önkéntelenül öltik eszünkbe a kérdés — ha érdemesek e a motivumok arra, hogy egy ilyen erkölcsi tesztet rázkódnak tétessék ki?

De erre a kérdésre is megfelel Chamberlain politikája, a mi arra vall, hogy oktalanság volna a háboruban „ratiót” keresni.

Az agrár socialis mozgalmak szappan-buborékja — melyet hivatalosan egy-résről, privát érdekéből más részről — (hogy némely nagybirtokos rideg álláspontja a munkásokkal szemben igazolva legyen) olyan ijeszítő nagyra feljuttak — teljesen lohadóban van, a mi kitűnik a szeghalmi kongresszus lefolyásából; mind-össze tizenhét (tavaly még 60) község tartotta érdemesnek képviselőitni magát s ezek sem izgatni — birtokot felosztani jöttek össze, hanem csak panaszkodni, ehhez pedig tán nekik is joguk van; mert ha törvénybe lehetne iktatni azt, hogy a munkaadót nem kívánhatják munkásaitól, hogy két napi munkát egy nap alatt végezzék el, hogy nem szabad viszálni a munkás kinalattal, melyre a szegény embereket az éhség kényszeríti, hogy istenképére teremtettt felebarátaink-

nak kell tekinteni a legutolsó favágót is: nagy hamar eltűnne a földszinéről az egész socialis mozgalom; a ki nem hiszi próbálja meg, legyen méltányos a munkásával szemben, bánjon vele, mint emberrel, s megfogja látni, hogy hire sinca nálunk a szocializmusnak. Egy munkaadótól hallottam, hogy felfogadott napszámossait, — ha becsületesen végezték napi munkájukat egy pár krajczárral vagy egy-egy tányér leveszel megszokta ajándékozni s azok könyves szemmel veszik a nem vált ajándékot s nincs rá eset, hogy ha neki munkás kell, abban hiányt szenvedne. Nem mondom akad a munkások közt is — mint a társadalom minden rétegében — salak, a ki izgága, henye — szeszátjár, ki nem a munka utáni — hanem annélküli megelhetés vágya vezet — s csak azért áll beszóvív-nya, hogy a többiek verejtéke és összetartása árán tartassa fenn magát — de ezek is napról-napra vesztik lábaik alól a talajt — és ha ezeket külön tudjuk választani a kényszer szülte elégedetle- nektől: olyan jóra való, becsületes munkás kontingenst állíthatunk össze, melyben nem lesz ritkaság a kérés szivek hála könyve csak egy iczi-piczi kis jö- indulat kell hozzá azok részéről, a kik a munkásokat foglalkoztatják. Hiszem, hogy hova-hamarabb át fogják ezt látni az arra hivatott tényezők és minél több ilyen „könyvet” csavarnak ki, tudva azt, hogy azok enyhébben, biztosabban érezhetik magukat, mint egy egész regement szuronyra támaszkodva.

Valósággal izzadtam és fáztam míg az új belügyi államtitkárnak a miniszterium főbb tisztviselőihez intézett beszédét átolvastam. Hevültem, midőn olvastam *„Hogy áldás nem lehet az olyan közigasgaltáson, ... hol azok, a kik a közhatalmat kezelik nincsenek átlátható gondolatok, hogy ők nem urak, de szolgáló a közigynek . . . hogy az, a kinek nincs érte ssive az egyszerű nép érdeke iránt, a ki nem szereti a népet, ... hol tisztviselő nem lehet, mert a ke- sébe lelett hatalom fenytő vesszője válik ak- kor is, mikor annak a hatalomnak a gyen- gek istápolásában támaszul kellene szolgál- nia.”* Aranyba — márványba vézni érde- mes szavak ezek, melyekhez hasonlók hallásával csak képviselő választások ide- jén delektálhat az ember a fülét s mosoly- gó rá a praktikus ember, mert hát „sok szakál megmozdul” az ilyen beszédre

s éppen az a tudat vaczogtatta össze a fogamat, hogy ezek a szakál mozgatos — mind apróbb nagyobb zsarnokokcskák — kiknek szent meggyőződése, hogy a ha- ltalmi körükbe utalt összes szervek és szer- vezeten teremtmény kizárólag csak azért mer létezni, hogy az ő szembenyitrisu- kat lesse — most mind feltájták a szá- jukat s végtére is a gúgogásról nincs megírva, hogy nem hallatszik a mony- országba. Ezért fáztam én az új államtit- kár úr székfoglaló beszédétől.

A „Szilánkok” egy részével úgy jár- tam, mint a kancsal mészáros, nem oda vágtam vele, a hova néztem; legalább erre vall a „Magyarország” 19-iki száma „Nyiltevében” megjelent s a „Naggyerdemi körönység”-hez intézett nyilatkozat, melyben a VII-ik temetkezési társulat perzen- tes tisztikara személyes „hajszanak” dek- larálja a hatóság vizsgálat nem általam közzétett eredményét. Isten látja a lelke- met, hogy a temetkezési társulatokról írott cikkeimhez az adatokat anélkül szereztem be, hogy a VII-ik temetkezési társulat existálásáról jó formán tudomá- sorn is lett volna — a minek eleven ta- nusága, hogy az első közleményre egy egészen más társulat doktora adott tőle telhető medicinát. Altalános elvi szempon- tokból írtam ezekről az újabb társulatok- ról s éppen nem vagyok oka, ha az ezek nyomán elrendelt vizsgálat ezt a nyilat- kozó társulatot és annak vezetését bírál- lion alulinnak — sőt imitt-amott többnek — találta. Annnyira távol áll bölem min- den személyes irányzat, hogy én a ma- gam részéről szívesen hozzájárulok — a mennyiben tőlem függ — akár a legesleg- jöbbsébe sőt miniszteri számvizsgáló kikül- déséhez is, nem tiltakozom ha a sik- kasztás „látszatától” tisztára mosná is az egyesületet; de az már egy kicsit gyanús az ország tanító-tesztületére nem sok dicsőfényt terjesztő körülmény, hogy az egyesület tulajdonképeni értelmű vezetője a társulatnál elfoglalt állása mellé, — a „tanító” címet is oda teszi, olyan kopó- nyog félőnek látszik ez, mely hivatva lenne pótolni azt a „moralismanytit”, melyet e társulat felől országszerte kúr- töltek a lapok.

Tűz volt kedden éjjel 12 órakor Bán- hidán, egy szegény ember háza égett porig, szerencse, hogy a benlevők — az ablakon élve menekülhettek s a nagy

fényt vetett az éjjeli lámpa, melynek su- garainál földre leomló dus szöke haja úgy tűnt föl, mintha mind megannyi arany szál lenne. Két karjáról a ruha bő ujjja lecsuszott s látni engedteté annak remek alkotását. Az ifju megbüvölve legelgetti szeméit a gyönyörű nön, csendesen fölé hajlik megcsókolja egyik, majd a másik kezét s szerelem ittasan susogja — édes, édes Mirandám ébredj.

Gyönyörű égszin kék szem tünik elő a selyem pillák mögöl s egy halk sikoly a piczi ajkáról jelenti, hogy fölébredt Mirandám. Nem kérd semmit, hogy jöttél ide, miért vagy itt? Nem fél vesztélytől, hevesen, mintha elragadni akarnák tőle, öleli magához az ifjut, csókkal borítja ana- nak halavány arcát, — édes jó Miklós.

Elmondják aztán egymásnak, hogy szerettek egymást, hogy élni nem tudnak egymás nélkül; biztatja Mirandám az ifjut, ne csüggedjen, megsegíti az Isten őket, lefogja ő dönteni az akadályokat, s atyja, a czárnak hatalmas minisztere, bele fog egyezni, hogy neje legyen neki, a szegény tanulóknak, oly sokszor elmondották már ezt, s oly jól esik ísmételni.

— Édes Mirandám — szólott az ifju, gyöngédnen megcsókolva az aranyपालást — felelj igazán, szeretsz-e te engem oly nagyon, kimondhatatlanul?

A leány csodálkozva tekint az ifjura, s könybe lábádt szemekkel borul széles vállára s remegő hangon susogja: — Oh Miklós, szerettek végtelenül.

Az ifju pár pillanatig szólanul tar- totta keblén a kedves terhet, majd gyön- gédnen eltasztítja magától s lassu, vontatott

hangon szólott, mintha önmagához be- szélne. — Ugy Mirandám felelj el.

Mintha kigyó csipés érte volna a leányt, ugrott fel s haragtól és fájdalom- tól dult vonásokkal állott meg az ifju előtt, majd zokogva vetette magát lábai- hoz s fuldokolva könyörgött.

— Irgalom ne hagyj el, mert meg- örülök. Vagy felelj: nem szereted már a te Mirandádat, ki fölládozta hirmevét, nyugalmát éretted, megvettettem minden vesztélyt, nem félek az apai átoktól, mert vigaszt találok a te szerelmedben. Meg- vetve a társadalmi szabályokat, nem tek- intve semmit, szolgálja vagyok szolgáink- nak, mert reszketnem kell árulásoktól, s ezt mind csak te érted. S most eltasz- itasz magadtól, s most foledjelek? Jó de előbb ölj meg.

— Mirandám — szólott meghatva az ifju miközben gyöngédnen fölemelte a t- rédeplő leányt — Mirandám te igaztalan vagy én örökké szeretlek, de . . .

— De nem szeretsz — vigótt közbe hevesen Mirandám — vettem azt észre raj- tad, hogy mostanában úgy elgondolko- zol, hidegebb, szórakozottabb vagy, mire, melyik világba gondolsz, hisz azt mon- dottad, én vagyok neked a világod.

— Mirandám — válaszolt komolyan az ifju — csendesülj, hallgas ki, s itélj az- után.

— Én nem itélek feletted, én szeret- lek — zokogott Mirandám.

— Ne sirj, légy nyugodt. Én szeret- lek, szeretni foglak. Hát tudna élni a nap nélkül a föld, hát tudna-é élni, kitárná-e szirmai nap sugar nélkül a virág? Láttál-e

már teugert, láttad-e mérhetlen mélyében a millió és millió élő lényt, az azülgőt a szyrénit, a polypiót a cettigt, mi terem- ti, mi tartja fenn, mi ad életet nekik? a nap. Te vagy nekem a napom. — No kérd, hogy miért. Hát miért szereti a ma- dár a tavaszt, a zöld erdő suttogó lomb- jait, a balzsamos léget, a szabadságot, ne kérd miért szereti, imádja a pogány bálványát? ne kérd, én szeretlek, de te ne szeress, mert a ki engem szeret, az veszte van.

— Miklós, édes Miklósom te beteg vagy lúzban égsz, nyugodd ki magad — szólott hízolgólag a lány — s aztán me- gint a régi szelid Miklós leszel.

— Nyugodt vagyok Mirandám — vá- laszolt búsan az ifju — nagyon nyugodt, s így mondom váljunk el, menekülj tő- lem, mert az én szerelmem vesztély.

— De Miklós mit beszélsz, micsoda vesztély.

— Meg mondjam Mirandám?

— Meg — válaszolt elszántan a leány.

— Jól van Mirandám, figyelj s itéld meg szeretlek-e? Itezszen kezdebe élete- met, bevullom én . . . én . . . — nihi- lista vagyok.

— Nihilista, kiáltott fel megrémülve a leány, úgy jójj velem, menekülj, foly- tatd tovább kizás gyorsasággal — men- jünk el oda, hol nem lakik rossz ember, hol nem lel meg téged senki, hol nem tudják mi a bün. Felfedezek atyámnak mindent s ő segíteni fog, de ha nem se- git, koldukul házról-házra mezsünk, fá- zunk, de nem, nem, mert . . . nem leszel.

szelben több híd le nem égett. Eszünkbe jut arról egy indítvány, melyet az ev. ref. presbyteriumban tettek, hogy t. i. az egyház tulajdonában levő náddal fedett iskolai épületek — tekintettel a gyakori tűzesetekre — fokozatosan vétessenek cserép-tető alá s melyet a presbyterium többsége el is fogadott, de a mely ellen egy értelmesnek deklarált presbyter — ki a többek közt községi adószedő is — még „elvbem” is tiltakozott, mert ha eddig jó volt a nádtető — ha többé kerül is, mint a cserép évi fentartása — jó lesz az ezután is. Így keresik nálunk a szájhöskök a népszerűséget, — természetesen a közügy rovására.

Egy levél.

Nekünk örömet okoz, olvasóinkat meg nem untatja.

A „Békésmegyei Hírlap”

tekintetes Szerkesztőjéhez.

Nem nyílt tavaszkor, — de lombhullatáskor Született az Önök derék, kedves lapja. Növekedésével, gyarapodásával Elégedett lehet, gondolkodó apja. A szellemi erőt okos emberektől, Derék, hazafias jó kezektől kapja, És kimondja bátran a nagy igazságot, Hatalmasok előtt — a szelét nem csapja.

Szeretettel várom a megérkezését, Otthonomból jó hírt, friss újságot kapván, Szívemből üdvözlöm mindnyájokkal együtt, A születésének féleztendő napján, Békésvármegyével, — vesztett otthonommal — Ószeköttetésében általa is állók, Ah — nekem oly kedves a Berettyó partja! . . . A lapnak e napon szívből gratulációk.

Ott, a hol a Kőrös s a hamis Berettyó Szeretettel egymás karjaiba ömlik, Ott, hol szép csendesen, az elden foly tova, Míg szilaj kedvesen egyszer meg nem bomlik; Ott folyt el a tavaszom, — ott mult el a nyarom, Hol a föld elnyúluk messze — az égbolgtól . . . Ott jártunk mi együtt drága kedvesemmel, Ott szerettük egymást hűsögesen — holtig.

Holtig? — Oh nem! — Még a hideg siron túl is. . . Igaz, hű szerelmet nem győz le a halál. A porló a föld sziv elválik egymástól, De a lélek akkor is egymásra talál, Csendes álmaimban Ő felkeres engem,

Én meg, — ébren, alva — mindég Őt keresem. . . Megtalálom igaz, nemes eszmében, Attól van talán hogy — kötségekbe nem esem?

Ott, a Berettyónak, a Kőrösnek partján Szedtünk nefelejcsot, — szedtünk lilomot. A nagy küzdelemben ott találtunk erőt; Bár sok szép reményünk is — ott összeomlott. Ott néztünk szemébe a borzasztó vésznek, A mely fenyegette az egész községet; Ott jártunk igazi tüzes vulkán fölött, Mikor az országút lábunk alatt — égett.

Előtte áll most is a azörnyű ársviznek, És az ég rétnék retentől szép képe . . . Mikor csak Istentben, — a utána Ő benne Bizott a Sártrétnék derék magyar népe, S nem hiába bizott! — Az Ő törekvését Az Őr hatalmával meg is segítette. Milliókát mentett meg az Ő karja! S Ő azt mind szerényen, — csöndességben tette.

Ott állt a nép között, — intve, rendelkezve, Lelkét a nagy vészben soha el nem vesztve, Nem vágyott sem czimre, sem kitüntetésre, Dicséért szavakra, vagy — érdemkeresztre. De a nép áldotta, szerette, becsülte, S vele nehéz utját együttesen járta. S ezjelég volt neki. — A nagy elismerő Okmányt, — szép csendesén hűdjába zárta.

Tudta, — hogy mindennek ezen a világon Elmulás — feledés a bizonyos ára. Ki emlékszik még ma a „vasut mentében” — Ki itt is épített, — szolgabírájára? Rég volt! — „hat ókor sem bírta meg a sarat,” Elmult . . . és helyette jött — s jönni fog mániak. Csupaén egy fehér kö — néma sirdomb felett Hirdeti, — csak nekem: A földmádság!

Bocsásson meg nekem jó Szerkesztő Uram! Hiszen nem ezekről akartam én írni. Ő csendesen nyugazik; — én is megnyugodtam. Nincsen semmi okom keseregni, sirni. Most a Tisza partján szednék vadvirágot, Ha még imitt-amott egy nekem is nőne . . . Küszdelmekkel tele azép ifjú élet Ha még — csak egy napra! — egyszer visszajőne. . .

Nem folytatom tovább. — Látom már, hogy máma Nem ringatom magam vidám hangulatsba. Kék-zöld szecessziót, — lilaszínű napot Kellott volna itten bedobni a látsba, Akkor bizonyosan kinyomtaták volna, — No, — a mitől éppen nem oly nagyon félek! — S Békésvármegyében megláthatták volna, Hogy még meg nem haltam; — hogy még mindig élek!

Élek; — és ha éppen nem is uralkodom, Azért imitt-amott, — egytömást írkálók,

És ha parancsolja, — toll és papírossal — Bár nem nagyon telik, — szolgálatra állók, Hiszen imitt-amott szivesen jőna látnak, Sőt amott és emitt élébe is jőnek. Fogadjanak be hát — ha nem postának, — Legelőbb hűségem — előfűtésnek.

Szeged, 1900. Ápril hó 23. (Maros-utca 24. sz.)

Kiváló tisztelettel: **Nema.**

UJDONSÁGOK.

— **Főhercegi vendég.** Mint lapunknak telefonon jelentik, a király veje **Ferenecz Szalvátor kir. főherceg**, holnap délelőtt Dobozra érkeznek s mint gróf **Wenczkheim** Dénes vendége három napig őzbakra vadászva ott fog tartózkodni. A grófi család rendkívüli nagy előkészítélet tett fogadtatására — hivatalos fogadtatás azonban nem lesz, mert a főherceg inkognitóban utazik.

— **Gróf Csáky Albin a főrendiház elnöke.** Érdekes hír érkezett hozánk a fővárosból. Mint halljuk a főrendiház betegekedő elnöke: gróf **Károlyi Tibor** állásáról lefog mondani s utódja általános elterjedt nézet szerint gróf **Csáky Albin** szarvasi képviselő, s volt kultusz-miniszter lesz. Ilyen formán Szarvas város új választásnak néz elébe.

— **A Gyula kaszinó választmánya** vasárnap délután ülést tartott **Jancsovics Emil** elnöklete alatt. Jelen voltak: dr. **Fábrý alispán**, dr. **Bodoky főjegyző**, Csák pénzügyigazgató, **Fürdők ezredes**, **Somosy pénzügyi h. igazgató**, **Haviár főmérnök**, **Dutkay polgármester**, **Fekete törvényszéki bíró**, **Szabó törvényszéki jegyző**, **Schmidt József könyvvezető**, **Fr. Frankó ügyvéd**, **Blaur Gyula** pénztárnok. A választmány a napi ügyek elintézése után tudomásul vette az elnök azon bejelentését, hogy a házvételei alapra 30 nap alatt 15000 korona áru részvény jegyzetelt a tagok által s így tehát elhatározottat az, hogy a kaszinó házat vezz, vagy épít. Ezen ügy tárgyalása közben dr. **Fábrý** azon szép indítványt tette, hogy keresse meg a kaszinó választmánya a polgári kör választmányát nem volna-e hajlandó a kaszinóval közös épületet emeltetni 50—60000 koronaköltéssel, a mi nemcsak a társadalmi életet hozná rendes kerékvágásba, de diszitené a várost is. A baráti kéz ki van nyujtva, ha a polgári kör anyagi viszonyai megengedik el kell fogadni.

— **Miranda**, mondj le tervedről, én nem tehetem, nekem küldetésem van a testvérekről.

— **S** a küldetésed cizlja engem nem szeretni.

— **Nem Miranda** — válaszolt búsan az ifju — nekem kell a czárt . . .

— **Ne** mond tovább — sikolt fel a leány, nem lehet. Jól van Miklós, azt mondtad, hogy szeretsz, az a sziv, mely az én yém így bűnösen nem érezhet, te veszve vagy, veled én is. Nézd — sutog lázasan líhegő ajakkal a leány s az ablakról leszakgatja a függönyöket — nézd . . . látod ott azt az ezüst csikot az a — **Néva**. Sokszor néztem én már azt a gondoltam rá, ha hűlten lennél. Megbarátkoztam én már vele, hallgadsz meg, hogy susognak a hullámai. Te férfi vagy bátor vagy. Ez sokkal szebb halál, mint a hóhérs.

— . . . **S** rohannak tovább.

. . . **J**öjj, menjünk, már hallom a tájtekők zsongását, értsd meg szavukat, szerelemről, boldogságról beszélnek, ölelj meg, jobban csókolj, csókolj forrón. . . .

Csak egy kis csobbanás hallatszott, a gyűrűk nagyobbak, nagyobbak lettek, végre minden elenyészett. **Mureov.**

A válasz.

Rendesen tizenkét óraker lépett ki a felsőbb leányiskola vasárnasok kapuján.

Mindég egyedül ment, nem tudom, ő kerülte-e a többi leányoknak zajos cse-

vegő társaságát, vagy azok nem akarták a szólan, komoly leánnyal megosztani hazáig az utat. Parányi kacsoin sárka keztyűt viselt s csak néha, mikor a könyvek félrecsuszak — s másik kezével nyugodtan igazította azokat helyre, láthattam, hogy a keztyűk hóféhérségű kezeket rejtettek. Láthattam, mert én folyton nyomában voltam. Mit törtödem én az egyetemmel, mit azzal, hogy jogász kollegáim megéljenek, midőn néha-néha a tarterem küszöbét átléptem, hiszen ugy sem érttem én az előadásból semmit, felkém, egész lényem, folyton veled volt, őt láttam ébren, őt álomban.

Szóval, szerelmes voltam, — az első szerelem minden rajongásával. Oh hány-szor szerettem volna megszólítani, letérdelni elébe az utcán s elmondani, hogy szeretem, hogy csak ő érte élek, hogy minden gondolatom az övé. De nem mertem. Félttem azoktól a nagy, komoly, sőt félt-kék szemektől, hóféhér hűdeg arcótl, féltem attól az aransárga hullámos hajtól, mely otragyogott és sűrű hullámokban széles nagy kalapja alól, parányi fülei mellett.

Csak ne lett volna oly komoly, s ne lakott volna abban az utcában, mely néptelen volt ugyan, de a melybe éppen azért belépni nekem nem lehetett. Kérdik önök, hogy miért? Nos, mert ott lakott az én legádázabb hitelezőm **Kajetán Venczel**, férfi-szabó. A szabó ipartársulat alelnöke s a szabók szakközölyének főmunkatársa. Kitiűnk szabó, jó hazafi — mindég az ellenzékkel szavazott, de veszedelmes hitelező. Nem ösmert irgalmat.

Mióta tapasztalta, hogy fizetéssimot beszünttettem, gyakran megörvendeztet látogatásával. Persze sohasem talál odahaza. De ez őt, ugylátszik, nem bántja, mert azért rendszeren ott hagyja névjegyet az ajtóra szegezve különféle megjegyzésekkel, mire én udvariasan az ajtóra szegezve szintén névjeggyemmel válaszolok neki, hasonló udvariasassággal. Különben legjobb lesz ha önök erről személyesen meggyőződnek.

Első látogatás alkalmával:

KAJETÁN VENCZEL
a szabó iparosok alelnöke

őhajította bizonyos ügy megbeszélésé végett tiszteletét tenni.

Válasz:

BÉRCZI PISTA
jogász

őszintén sajnálja, hogy nem lehetett szorenacéja.

Második látogatás alkalmával:

KAJETÁN VENCZEL
férfi-szabó

itt volt, s várja az ügy rendezését.

— **Munkás kongresszus Szeghalmon.** Vasárnap és hétfőn folyt le Szeghalmon a munkások kongresszusa. A Várkonyi István „független szocialista pártjának vezető emberei gyűltek össze az egyik vendégházban — értekezletre. Képviselve voltak a következő községek: Orosháza 2, Endrőd 2, Balmaz-Ujváros 4, Szeghalom 4, Mező-Berény 2, Zsákos 4, Nagy-Bajoros 3, Kun-Szent-Márton 1, Vésztő 4, Kőrös-Tarcsa 2, Csókmó 2, H.M.-Vásárhely 2, Tót-Bánhegyes 1, Kőrös-Ladány 2, Szentén, Békés 2, Szokol 2, összesen 40 kiküldöttel. A kongresszus elnökeivé Sipos Bálintot Szeghalom, Boros István K.-Tarcsa, Pardi Bálint Vésztő és Tóth Lajos Orosháza választották meg. Részletes vita után a következő követeléseket foglalták programjukba: 1. Az egyesülési és gyűlékezési jog szabadságát. 2. Az általános választó jogot. 3. A progresszív adó behozatalát. 4. A sajtó szabadságát. 5. A földmives munkástörvény revízióját. 6. Az ingyenes népoktatást. Szóval a régi ismert követeléseket sürgették Szeghalmon is. Választottak ezután egy 14 tagú szövetség-tanácsot, melynek az igazgató lez a feladata, mert a hívekben kezd lehúlni a lelkesedés a szocializ eszmék iránt. Kimondotta végül a kongresszus, hogy hivatalos lapja a Hódmezővásárhelyi megjelenő Földművelő. — **Érdekes, hogy a vezér, Várkonyi nem volt jelen a kongresszuson.**

— **Eljegyzések.** Dr. Weisz Lajos csabai keresett fiatal orvos eljegyezte Kopesák Mihály szeretetreméltó leányát, Kopesák Emilia b.-csabai községi óvónőt. — Szeghalmon Pócz el Nándor tekintélyes polgár leányát Annát eljegyezte Szokolay János sopolyi járásbírósi hivatalnok. — Gratulálunk a szívóbb kötötte frigyekhez.

— **A zsidó hitközség házvetele.** A gyulai izraelita templomnál szemben fekvő s a város tulajdonát képező magános házat — melynek telkét annak idejében a villamos-telep létesítésére akarta a város átengedni — f. hó 25-én a közgyűlési teremben elárverezték. Megvőző a gyulai izraelita hitközség, melynek nevében Reiser Emánuel 3050 koronáig árverezett. A hitközség iskolai cölökre vette meg az épületet.

— **Megváltottak határozat.** Az új szolgabírói állások, valamint a békesi főszolgabírói hivatalhoz egy irnoki állás

rendszerezésére vonatkozó közgyűlési határozatot a m. kir. belügyminiszter nem hagyta jóvá, mert leírta szerint ez idő szerint még nem találja indokoltnak, hogy az új bünvádi perrendtartás életbeléptetésével előállott munkatöbblet elvégzésére a személyes szaporítás szükséges.

— **Elomunkálati engedély.** A kereskedelemügyi m. kir. minster Gerster Béla budapesti lakos, építész mérnök-vállalkozónak az Orosházától kiindulólag Mágócsa irányában Szentésig, esetleg a békés-csanádi vasút valamely alkalmas pontjától Fabián-Sebestyénen át Szentésig és innén a Tisza áthidalásával Csongrád vezetendő helyiérdekű gőzmozdonnyú vasutvonal építésére adott elomunkálati engedélyt, a lejárattól számított egy évre meghosszabbította.

— **György napja.** A szokásos György napi üdvözlések az idén sem maradtak el. Gyulán dr. Lukács Györgyöt vármegyénk főispánját igen sokan keresték fel, hogy neki jó kívánataikat kifejezzék. A vármegye tisztikara tisztelt el először dr. Fábry Sándor kir. tanácsos, aispán vezetésére majd jött a városháza, a tanács Dutka polgár mesterrel az élén. A polgármester üdvözlétre igen érdekes beszéddel válaszolt a főispán. Hangsúlyozta mindenképp előtt, hogy szívében teljesen összeaótt a mi városunkkal, melynek minden lépését óber figyelemmel kíséri s őszintén örvend, ha a komoly haladást szemlélteti. Kezdetben aggodalommal telt meg a szíve, arra a dicszonalomra, mely az aispán által elrendelt ót fegyelmi vizsgálattal jutott dűlőjéhez, azonban erős a meggyőződése, hogy a vizsgálát eredménye nem fog ártani a város hírnevének s a harmonia megint helyre fog állani. Beszéde végén eljenzés közben kijelentette, hogy Gyula város polgárai közé akar tartozni s a polgárjog megszerzésére vonatkozó kérvényét mindjárt át is nyújtotta a polgármesternek. A tisztelgők lelkes ováció közepette hagyták el a kis termet. — A város után a pénzügyigazgatóság tiszteltelt Csák György kir. pénzügyigazgató vezetésével a főispán előtt. — A pénzügyigazgatóság és számvevőség, az adóhivatal tisztikara előbb csak György pénzügyigazgatónak gratulált. Szónokok: Somossy Zsigmond h. pénzügyigazgató és Noránt István adóhivatali pénztárnok voltak. A

pénzügyi igazgató jóleső örömmel fogadta a megemlékezést, barátságos szavakkal mondott köszönetet a ragaszkodásért. — **Zaszbontás.** Bartha Miklós beszámolójának hatása alatt Gyulán új pártalakulás vette kezdetét. A függetlenség és 48-as pártnak legtekintélyesebb tagjai azon vannak, hogy a párt ne támogassa tovább az Ugron-pártot, hanem csatlakozzék a Kossuth Ferencc vezetőse alatt álló úgy nevezett Kossuth-párthoz. A pártállás kimondására értekezletet fognak összehívni később pedig közgyűlést, a hol ünnepelesen ki fogják mondani, hogy a gyulai 48-as választó polgárok szakítanak az Ugron-párttal és azon pártnak zászlaja alá sorakoznak, mely a humisitatlan 48-iki alapon állva ellenzi a delegációba való bemenetelt. Ez a párt az országos függetlenségi és 48-as pártnak Kossuth árnyalata. A mozgalom Gyulán indult meg s már is hatalmas arányokat öltött. — (Beküldetett.)

— **A csarnok estélye.** A hol mindig jól szoktak mulatni — a gyulai kereskedők és kereskedő-íjűk egyesületének estélyein — ott legutóbb is, szombaton este, pompás hangulatban, kivilágos-kiviradig vigadós, előkelő társaság volt együtt. A „Komló” emeletjén levő helyiségben rendezte az egylet, felolvasással egybekötött táncvigalmát, bizony egy kissé szűk volt a terem, alig fért meg benne a sok kedély, mely kezdettől végig megtöltötte a levegőt. Méltó bevezetés volt az estnek új. Nuszbek Sándor és Kiss László felolvasása. Előbbi „Erzsike” című verses elbeszélését olvasta föl. Páratlan szép költemény! Erzsike a gazdag várúr leánya szerelmes a tilinkós pásztor fiuba. Azonban nem lehetnek „egymásé”. Mert ő nemesi családból való és gazdag — amaz pedig szegény pásztorfiu. Atyja akaratának engedelmeskedve oda igéri kezét egy nemes dalának. Eljön az esküvő napja.

Közvet a templom hamar odaérnek.
Hőföhér oltáron viaszgyertyák égnek
Imádkozik a pap, lágy szobozsma zendül,
Sáppad a meynaszony, megíngó megrendül...
Tárva-nyitva hagyott ablakon beszélni,
Bús tilinkó hangját hozza a szél szárnya...
Az a régi ének!... Odakap szívőhöz...
... Lerogyik az oltár kemény lépésjére!...
... Összejut a násznép... Talakodás támad...
Elhal a bűgása fenn az orgonának!...

Válasz:

BÉRCZI PISTA
jogász
sajnálatomra most nem lehetem.

Harmadik látogatás alkalmával:

KAJETÁN VENCZEL
szabó
fizet ön vagy nem?

Válasz:

BÉRCZI PISTA
jogász
mostanában nem hiszem.

Negyedik látogatás alkalmával:

KAJETÁN VENCZEL
szabó
az úr se nem fizet, se nem mutatja magát: majd számolunk egymással.

Válasz:

BÉRCZI PISTA
jogász
ahogy önnek tetszik.

Igy parlamentiroztunk mi Kajetán Venczel férő-szabó úrral.

Ezt az esetet nem azért hoztam fel, mintha az ügyre tartoznék, hanem hogy bebizonyítsam önöknek miszerint nekem teljes lehetetlen volt a Kajetán Venczel úr által uralt utcába lábamat betennem. Pedig az élettemmel is megváltottam volna, ha egyszer haza kísérhetem őt, s megtudhatom, hogy mely falak rejtik maguk között a legszebb virágot, azaz, hogy hol lakik ő? Es így ment hónapokon keresztül; ő folyton egyedül ment haza, én folyton nyomában voltam. Eleintén nem tüntem fel neki, — de később, hónapok múlva, végre megszokott, megszokta az ő hűségés árnyékát s azzal jutalmazott meg, hogy midőn az utca sarkon befordult, futólág visszatérintett s utóbbi napokban a fehér arc gyöngéden elpirult s rőpke mosolylyal — búcsuzott el tőlem. Igen, ez nem lehet képzelődés játéka — ő szeret engem.

Elgondolkoztam; bosszankodtam magamra, hogy miért vagyok oly gyáva, — miért nem szólított meg s mondom el neki azt, a mi szívemen fekszik. Úgy van

tenni fogok. Jöjjön a minek jönni kell! Ha elutasít... akkor meghalok.

Vérőfényes tavaszi nap volt, szokásom ellenére már korán felébredtem, kinyitottam a kertre nyíló ablakokat, meghón szivtam be az úde tavaszi levegőt, elgyönyörködtem a virágok bimbójában, a fűk rügyeiben. Minden virág, minden fűszál az ő arczával volt tele, azzal a most már rőzsás, mosolygó arany gloriával övezett arcczal. Felötöztem, izgatottan figyeltem folyton az órát. Végre elérkezett a döntő pillanat: fél nyolcz. — Ilyenkor szokott ő az iskolába menni. Kiindultam. Nem látom sehol, még úgy látszik korán jöttem. Végre feltűnik, ott van. Szembe jön velem. Oh, ma sokkal szebb mint bármikor, haboskék ruha fedte karcsu természetét s a kék harisnyás piezi lábak alig érintették a sima aszphalton. Szivem elszorult, torkom kiszáradt, elakartam futni, de már későn. Ott megylel mellettem. Elvesztettem eszáméletemet, gyorsan mellette tettemem, megragadtam kacsóit, örült gyorsasággal megöcsölöttem s lázasan hadartam.

— Boesáson meg örültsegeiméért. Bérczi Pista jogász vagyok, én szeretem önt régóta.

Mintha most is látnám azokat a gyonyosan mosolygó szemeket, melyekkel reám nézett. Elvonta kacsóit s kacagó, csengő hangon válaszolt:

— A papa, Kajetán Venczel éppen tegnap iratta ki velem az ön számláját. Kérem fizesse ki, mert máskülönben beperelik.

Locsolgatják vízzel, itatgatják borral.
Költőjei apja zokogó jászával . . .
És a szép menyasszony ott fekszik a földön,
Halotti ruha alatt a fehér nássóltóny . . .
Parányi szívéből elszállott az élet . . .
Egyre csak halványabb, egyre csak fehérebb!

Ez a költemény tartalma, melyet a szerző gyönyörű „Sándor” versekben írt. Seholy egy dúczenés, s a rímek is tökéletes szépek; csengők. Megis tapsoltak Nuszabeket szép elbeszélésének felolvasásáért. Perczekig tüntetett a hallgatóság a tehetséges, szépszávu poeta mellett. Utánna Kiss László szellemes felolvasásával kacagzatott meg mindenkit. Neki is bőven kijutott a tapsból. Kilencz óra után vette kezdetét a táncz, melynél vigabbot már régen nem láttunk. Az első négyest 24 pár tánczolta. Jelenvoltak aszszonyok: Dr. Bárdos Arthurné, Blum Norbertné, Deutsch Jakabné, Ehrenfeld Sománé, Fischer Jakabné, Goldberger Ignáczné, Fischer Dávidné, Goldmann Józsefné, Goldmann Sámuelné, Goldstein Mórné, Hollander Ignáczné, Morvai Istvánné, Kaudersz Zsigmondné, Rosenthal Lipótné, Multas Adolfné, Multas Mórné, Nádor Mórné, Reisner Zsigmondné, Reisner Edéné, Stern Lászlóné, Schwimmer Adolfné, Schwimmer Arnoldné, Schillinger Lipótné, Schwartz Hermanné és Wolf Zsigmondné. Leányok: Goldstein Bella, Hollander Giza, Kaudersz Regina, Morvai Piroksa, Multas Rezsza, Steiner Margit (Szeged), Schwartz Etelka és Winter Róza.

— Az újvárosi olvasókör szerdán tartott választmányi ülésén Singer Mihály körigazgató bővebben megokolt indítványára elhatározták, hogy a mostani épülethez a szolgálakás helyén vendéglőt építtetnek s az építkezéssel Schriffert Ferencz gyulai vállalkozót bízzák meg. Az előterjesztés szerint ötezer koronába fog kerülni az építkezés. A választmány határozatának helybenhagyására május 12-én rendkívüli közgyűlés lesz. Megjegyzendő, hogy a vendéglőt — ha a közgyűlés is hozzájárul az építkezéshez — bérbe fogják adni, de azért ide, kizárólag kóritagok vagy azok vendégei léphetnek be.

— Villamcsapás. Csütörtökön délelőtt 10 óra tájban heves zivatar vonult végig a megyén. A villám beütött az uradalom német-benedeki majorjába s az istállót, melyben szerencsére nem voltak állatok, a padláson heverő temérdek gabonával elhamvasztotta. Gyuláról kivonultak a tűzoltók s még idejekorán elfojtották a tüzet, mielőtt az a többi épülethez is áttragadt volna. — A villamcsapás egy helyen elszakította a telefon-hálózatunk gyula-kétegyházi vonalát, miért is az öszeköttetés pár napig szünetel, a míg a sztreroncsolt huzalokat ki nem javítják.

— Hirtelen halál. Horváth György 63 éves gyulai napszámos, tagnap délelőtt 11 órakor a sertés piac téren összeesett mire a közel állók hozzá siettek — halva volt. Neje állítása szerint egy hét óta betegeskedett már, tegnap azonban jobban érezte magát s elment a sertéspinczra, hol utolérte végzete. Halálát feleségén kívül három gyermeke siratja.

— Alapzabaly megerősítés. A m. kir. belügyminiszter a b.-csabai kaszinó-egylet módosított alapzabalyait bemutatási zaradékkal ellátta.

— Magyar nev. Kiskoru Hüller János békei kósarónai iskolai segédtanító vezetéknevének „Halma”-ra, Herzberger Kálmán, kondoros lakos és kiskoru gyermekei vezetéknevének „Honti”-ra kért átváltoztatását a magy. kir. belügyminiszter megengedte.

— A földmívelők fegyvergyakorlata. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a gazdák és gazdasági munkásoknak egy sokszor hangoztatott óhaja megvalósításáról értesítette Békésmegye törvényhatóságát és a békésmegyei gazdasági egyesületet. A közös hadügyminiszter ugyanis a földmívelésügyi és honvédelmi miniszterrel folytatott tárgyalások után akként intézkedett, hogy a mezőgazdákat és a mezői gazdaságnál alkalmazott embereket a fegyvergyakorlatra lehetőleg oly

időben hívják be, a mikor a szántás, vetés és az aratás munkálataira való tekintettel, ezeknél a munkáknál a legkönnyebben lehet nélkülözni őket.

— Beteg bíró. Igen sok kérdészküddés érkezik vidékről szerkesztőségünkhöz a gyulai kir. törvényszék köztisztviselőiben álló elnökének állapotát illetőleg. Ezen kérdészküddésekre magán levelek helyett ezen az uton felelünk a kezelő orvos nyilatkozata alapján. E szerint jolenthetjük, hogy a beteg elnök úr minden veszélyen túl van s csakis kimerítő betegsége s a változó időjárás kényezseritük még beteg-zsobáját őrizni, — ugy, hogy rövid idő múlva ismét munkás helyén üdvözölhetjük a közrésztvételben részesülő férfit.

— A gyulai kerületi betegsegélyző pénz-társaságnak délelőtt tartott közgyűlésén kisorsolatott az igazgatóság egy harmad része és pedig a munkaadók köréből: Krizsan András és Zuzmann János, az alkalmazottak köréből Bauer István és Junászka Ferencz. Helyeikre, valamint Multas Adolf ig. elnök helyébe, ki állásáról leköszönt, megválasztattak: a munkaadók köréből Diósy Béla, Grünfeld Jakab és Mayer István, az alkalmazottak köréből Dunkler Károly és Koczka Pál. Választottak hat felügyelő bizottsági tagot 1 évre. Ezek a következők: Dabay Ferencz, Eisele János, Szilágyi Gyula, Puskás János, Junászka Ferencz és Kiss Ferencz. Azonkivül megválasztották a választott bíróságot 6 évre. Tagjai lettek: Szénássy János, Zuzmann János, Stern László, Szilágyi István, Balázs János és Balog Lajos. A közgyűlés tudomásul vette Multas Adolf ig. elnök lemondását s neki a mindenkori tanusított lelkiismeretes, fáradhatatlan és becsületes munkásságáért, jegyzőkönyvileg hálás köszönetet szavazott.

— Szarvas új főpénztárnoka. Szarvason az elhalálozás folytán megürült főpénztárnoki állást f. hó 21-én töltötték be a képviselőtestületi közgyűlésen. Jelöltek voltak: Kántor Sámuel adószedő, Kondacs István és ifj. Pál Károly. A választók egyhangulag Kántor Sámuelt választották meg, ki eddig is helyettesként töltötte be ezen állását.

— Adókvétetés. Békésvármegye területén az 1900. évre alakított III. osztályú adókvételő bizottság a jövő hónapban végzi az adókvételést és pedig a gyulai adókerületben május 7-én Dobozon és Kétegyháza, 8-án Gyulaváriban és Gyulán, 9-én Gyulán. Elnök: Schröder Kornél, előadó Pettykó Géza p. ú. titkár. Az orosházi adókerületben május 1-én Sámson, P.-Szt.-Tornyá, Nagy-Szénás, Bánfalva és Szabad-Szt.-Tornyán, 5-én Csorvás, Pta-Földvár és Tot-Komlósan és 7-én 8-án Orosházán. Elnök: Horváth Károly, előadó Somossy Zsigmond helyettes pénzügyigazgató.

— Gazdasági ismétlő-iskolák néptanítoknak. A földmívelésügyi miniszter a gazdasági ismétlő-iskolák vezetésére hivatott néptanítók gazdasági kiképzése céljából augusztus hónap 2-től 29-ig a csabai földmivessiskolában s (ugyanakkor több más intézetnél is) 20—20 néptanító számára négyhetes gazdasági tanfolyamot rendez. A négyhetes tanfolyam tartamára minden fölvet néptanító száz korona általánosan részesül. E tanfolyamokra tényleg alkalmazásban levő oly néptanítók vétetnek föl, kik mezőgazdasági tanfolyamon még részt nem vettek. A tanfolyamra való felvételre a tanítók az illetékes vármegyei tanfelügyelőségük útján jelentkezhetnek.

— Iparosok figyelmébe. A helybeli kis román városi görögkeleti hitközség templomuk külső részének javítása, bemészolése és bádóg-csatornákkal ellátásának szükséges munkáról f. évi május hó 6-án délután 8 órakor iskola helyiségében árlejtést tart. Az árlejtésen résztvevők kötelesek 10 százalék bánatpénzt lenni. A költségvetés és feltételek a lelkesi irodában megtekinthetők.

— A schneider eljárása. Rendkívüli érdekes eljárásról értesítenek benaünkét megyénk egyik nagy községéből. A neveket — mert egy fiatal gavalér szerepel benne, mint károsult fél — elhallgatjuk. A tisztelt gavalér ugyanis egy jöhiszemű szabónál csináltatott két öltöny ruhát s egy tavaszi felöltőt 120 pengő forintért, oly ígérettel, hogy az arát azonnal kifűtzi. A szabó rendes időre haza szállította a selyembélees öltönyöket, de a gavalér nem fizetett. A szabó nap-nap után izentetett pénzért — eredménytelenül. Végre a szabó azt izentette, hogy ha nem fizeti meg a pénzt küldje el a ruhákat. — A fiatal úr erre sem reflektált. Erre a szabó két markos segédjével beállított egy reggel a fiatal úr szobájába ki még az agyban feküdt. A két segéd megrohanta a késedelmes fizetőt leszorította az agyba s egy alatt a szabó vigan összeszedte a selyembélees ruhákat s hazaballagott velük. A ruha nélküli gavalér elégtételt a bírósághoz fordult.

— Esküvő. Márky Albert a zombolyai uradalom gazdatisztje hétfőn esküdt örökhuséget arájának Székely Ilonkának, özv. Belonta Józsefné békesi birtokosná bájós unokájának.

— Az jcsódi tanító testület az iparos daloskór közreműködésével a budapesti Ferencz József tanítók haza javára május 6-án este ének, szavalat és felolvasással egybekötött tánczyalmat rendez.

A Triászti Általános Biztosító-Társaság (Assicurazione Generali) f. é. április hó 7-én tartott 68-ik közgyűlésén terjesztették be az 1898. évi mérleget.

Az előtűnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1898. december 31-én érvényben volt élethiteltétál több öszegok 483,873.169 korona és 56 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 19,734.336 korona 19 fillére ruátek. Az élethiteltétál öszalt díjtartaléka 10,003.809 korona 80 fillérral, 124,700.392 korona 69 fillérré emelkedett.

A tűz-biztosítási ágban a díjbevételek 18,128.170 korona 40 fillért volt, miből 7,728.542 korona 84 fillér viszontbiztosításra fordítottak úgy, hogy a tiszta díjbevételek 10,399.627 korona 76 fillére ruátek, mely öszegből 6,482.000 korona 91 fillért mint díjtartélek minden tehertől menten, a jövő évre vitétték át. A jövő években esedékeseké váló díjkötelezvények öszege: 74,455.870 korona 88 fillér.

A szállítamáy-biztosítási ágban a díjbevételek kitétt 7,730.896 korona 18 fillért, ebből viszontbiztosításra fordítottak 8,846.580 korona, úgy hogy a tiszta díjbevételek 4,384.315 korona 18 fillére ruátek, mely öszegből 2,640.074 korona 44 fillér helyeztettik tartalékba.

Károkkort a társaság 1898-ban 28,174.407 korona 04 fillért folyóait. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárizetéseket, a társaság alapítási óta károk felében 661,983.927 korona és 90 fillérnyit igen tekintélyes öszegget íztettek ki. Ebből a káritérítési öszegből házakunkra 123,486.550 korona 69 fillér emik, mely öszegzet a társaság 181,032 kárisetben fizette ki.

A nyereség tartalékok közül, melyek öszemben 14,034.229 korona 11 fillére ruátek, különösen kiemelendők az alapzabaly szerinti nyereség-tartalék, mely 5,360.000 koronát tesz ki, az értékpapírok arfolyamagadozására alakított tartalék, mely a 2,507.738 korona 74 fillér költő tartélek, egy szintén az évi nyereségből kúhisított 413,251 korona 88 fillérral 8,824.238 korona 11 fillére emellett fel: továbbá felemeltendő még a 160.000 koronára rugó költő követelések tartaléka. Esekben kívül fennáll még egy 580.000 koronát kitévő állásnap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamallal esetleges csökkenéseit kiegyenlítse.

A társaság öszes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai áttalékok folytán 153,073.167 korona 61 fillérről 162,808.918 korona 18 fillére emelkedtek, melyek követelésekben vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jeltárolg követelések 29,792.502 kor. 61 fill.
2. Élethiteltétál követények-re adott kölcsönök 14,248.324 " 74 "
3. Letétmészazott értékpapírokra adott kölcsönök 1,466.107 " 89 "
4. Értékpapírok 103,401.468 " 40 "
5. Tárca váltók 814.150 " 28 "
6. A részvényesek biztosított adólevelei 7,350.000 " — "
7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az izentet követelések, a hitelzék követeléseinek levonásával 5,548.864 " 18 "

Öszemben 162,808.918 korona 18 fillér. Ezen értékekből 42 millió korona magyar értékekre emik.

Amint a jelentésből kitűnik, a társaság a betérésre lapos elleni bizteltés izentét is felvetté ügykörébe. Erről a legközelebb szátküldendő hór. levelek fognak bővebb felvilágosítást nyújtani.

— A lapunk hirdetései rovatában foglalt Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. — Alacsony díjak. — Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása díjfizetések olmulasztásánál. — Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság — Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fenállás után. — Szabad háborubiztosítás népfelkelők részére.

— **Állomás névváltoztatás.** A kereskedelmi miniszter rendeletéből ez évi május hó 1-től kezdve a Szajol-aradi vonalon fekvő Mező Tur állomás neve Mezőtur-ra, Mező-Berény állomás Mezőberény-re, Csaba állomás neve Békés-Csaba-ra, a nagyváradi-szegedi vonalon fekvő Szalonta állomás neve pedig Nagy-Szalonta-ra fog változtatni.

— **A gyulai iparos ifjuság „Műkedvelő társasága”** a Göndöcs népkerti pavillonban vasárnap felolvasó, szavaló és ének estélyt rendez. Kezdeté 8 órakor.

— **A világ legpontosabb vasutja** az angol Great Eastern vasut. Ennek a vasutnak londoni „Liverpool Street” állomására folyó évi március havában 11,529 személyvonat érkezett a melyeknek csak 6 százaléka jött be 3 perczet meghaladó késéssel, míg a többi, 94 százaléka a pontos időben vagy 3 percznél kisebb késéssel érkezett. Megjegyzendő, hogy említett pályaudvar személyforgalma naponta átlag 150,000 utas.

— **Ismét a gondatlan szülők.** Egy árthatlan, alig két éves kis gyermek lett a napokban szülei könnyelműségének áldozatává. Szarvas Márton béres Geiszt Gyula csáki uradalomból Csabárs költözött. Négy kis gyermekét felültette egy kocsiira, a magasán felrakott holmi tejejére, maga és felesége gyalog haladtak a kocsii után s a jóságokat hajtották. Egyszerre megvadultak a lovak, a gyerekek sorra lepotyogtak a kocsiról. Három gyermeknek nem történt semmi baja, de a negyedik a két éves Márton oly szerencsétlenül esett a lovak közé, hogy a kocsi keresztül gázolt rajta. Ott halt meg a szegény kis gyermek az országot porában. A gondatlan szülők ellen a bíróság megindította az eljárást.

— **A főváros könyvvásárlása.** Köztudomás, hogy ez évben indul meg b. Eötvös József összes munkáinak első végleges teljes kiadása, melynek jövedelméb. Eötvös Loránt nagylelkűségéből a „Tanítóké Húza” javára fordították. Budapest székes-főváros tanácsa most elhatározta, hogy a kiadást az összes fővárosi községi iskolák számára megszerzi. Így a főváros kilenczvenhat példányra fizetett elő iskolái számára. A nemes példát bizonyára követni fogják a megyék és vidéki városok is, mert nincs magyar író, kinek művei az ifjuság szellemére és erkölcsére nemestöbbben hatnának, mint épen Eötvös munkái. De a kiadás jótékony czélja is kívánatosá teszi, hogy a megyék és városok megszerezzék e munkákat iskolái számára, ilyképen támogatván a nélkülözéssel küzdő derék magyar tanítószágot.

Szerkesztői üzenetek.

Balenczérési M.-Berény. „Uj Idők.” Gratulálunk.

H. . . Oláh-Apáti. Az első szerkesztők. A „Szilánkok” írója incognitó akar maradni.

Zs. . . Szanszki-Most. Az összes vasúthoz tett hasztalan utak megtérítendők. Szalem.

Törvénytészi carnok.

— **Angyalcsinálók.** Öcsödön az egész falu tudta, mindenki beszélt róla már évek óta s mégis csak most tettek feljelentést Pápai Elekné Csorvási Zsuzsanna javasasszony ellen, a ki rendszeresen üzte az angyalcsinálást, férjezett, tisztességnek örvendő asszonyok és leányoknál. Annyira szemérmetlenül üzte ezt, hogy csaknem körlevél útján ajánkozott az ilyen állapotba jutottaknak. Egy hegyes, hosszú tűt és valami kotyvalékot használt a bestialis dolog keresztülvitelére és a díjazást általában 5 forintban a mütétért és 1 forint a kotyvalékért állapította meg. Ha valaki aztán adása maradt ő maga kiálltotta

ki szemérmetlenül, hogy adósom ez, vagy amaz, de hiszen lesz még idő, hogy megint rám szorul. Hétfőn tárgyaltak a gyulai főtárgyaló teromban V. Szakmáry Arisztid elnök, Hubay Lajos és Gálbory szavazó bírák, ifj. Tömörkényi Lajos jegyző, Tóth Ferencz közbíró, ennek a lelketlen asszonyok a bünpörét, tanukul három öcsödi asszony és leány lelt beidézve s kik egybehangozón terhelőleg vallottak Pápai Eleknere — kit Keller Imre védett, — elmondták, hogy miként hajtotta rajtok végre Pápainé a mütétet, ki következetesen mindent letagadott, hazugságnak nyilvanított, sőt azt állította, hogy egyikenk sem volt a ház-táján, így a törvénytészi dr. Zöldy János Békésvármegye főorvosának véleménye meghallgatása után, hat heti fogházra ítélte.

IRODALOM.

— **Most ipar.** E napokban jelent meg a Lord Albert és Bugár Ottó szerkesztésében megindult „Honi ipar” című társadalmi, ipari és közgazdasági folyóirat második száma gazdaság és változatos tartalommal. Egy kis bevezető cikkkecsök után Lord Albert főszerkesztő érdekesen fejtegeti a magyar gyárvárosok fellállításának szükségességét, a természet adta viszonyok és a nép hajlamának tekintetbevételevel. A „Husvétli iparcsirkék” című közlemény kimutatja, hogy locsolókat, baranykért és husvétli tojásokért ény ászázor forint vándorol külföldre. Róza Károly nagy alaposággal fejti ki, hogy a követetvám milyen káros a magyar iparra és mily törvénytelen az, hogy a főváros magának e vámból külön jövedelmiforrást csinál. „Az áram ellen” című cikkben Gyurkovics György képviselő nemzeti-gazdasági alapon szabja meg az iparpártolás határait. Azonkívül közleményeket közöl a pártai kiálltásról, a magyar gyujtóról, az Álliparokról, a kik az iparpártolás védőszármányai alatt külföldi iparcsirkékkel árusítanak magyarok helyett: a férfi fehérműről, egy magyar gyáralapító szövetség alapításáról s hirdetés iskolájáról Gondos Viktor tollából stb. A cikkek sorát Morzány Károly és Ehrlich G. Gusztáv főv. bizottsági tagok közleményei zárják be, a kik a fővárosi VII. ker. kor nevében nagyművű aktiót jelentenek be a magyar ipar érdekében. A külföldiek rovatában elővességgel megírt hírek vannak. A lap szerkesztésége és kiadótalata Budapesten a Royal szállóban van. Előfizetési ára egőz évre 10 korona, félévre 5 korona.

Kiadótulajdonos: A „CORVINA NYOMDA.”

Déli jég és viszontbiztosító-TÁRSASÁG
magyarországi osztálya
BUDAPEST,
Váci-utca 20. szám, az „Adriai” biztosító társaság házában.
Baró Podmaniczky Frigyes, intéző.
Teljesen befizetett alaptőke 3 000.000 korona.
Tartalékok 1,677.787 korona.
Ezen a cs. kir. szab. „Adriai biztosító társulat” védnöksége alatt megalakult társaság biztosít különféle terményeket jégkár ellen a legkedvezőbb feltételek és a legjutányosabb díjak mellett.
Biztosítási ajánlatokat elfogadnak és felvilágosításokat készségesen adnak az „Adriai biztosító-társulat” összes vezér-, fő- és kerületi ügynökei.
Kerületi ügynökség:
Gyulán BRÓDY SAMU.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgép-készletek
továbbá járgány-cséplőgépek, időhara-cséplők, tisztító posták, konkolyozók, kaszáló- és szatógépek, szénagyűjtők, boronák.
„Columbia-Drill”
legjobb sorvetőgépek, szénkavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, agytemes acérlékék.
2- és 3-vasútkék és minden egyéb gazdasági gépek.
Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

A békési járás főszolgabírájáról.

2402.
1900. szám.

Pályázati hirdetés.

Békésvármegye békési járáshoz tartozó **Mező-Berény** községében üresedésbe jött évi 2000 korona fizetéssel és 500 korona lakbérrel javadalmazott

I-ső jegyzői állásra

továbbá évi 1400 korona fizetéssel javadalmazott

II-sod jegyzői állásra pályázatot

hirdetek.

Felhívom pályázókat, hogy képesítésüket s eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi május hó 8-ig adják be.

A választás **Mező-Berény** községében folyó évi május hó 10-én délelőtt 10 órakor fog megejteni.

Békésen, 1900. évi április hó 20-án.

Popovics Szilveszter,
főszolgabíró.

2-1

ALAPÍTOTT 1880. EVBEN.
Délmagyarország első és legnagyobb kerékpár és varrógép
főraktára
KEMÉNY LAJOS H.-Vásárhely,
Fiók-raktár Gyulán, Sugár-ut 1044. szám.
Állandó nagy raktár:

„Beeston”
„Naumann”
„Premier”
„Excelsior”
„Kaysers”

Rössler és Jauernig
„Meteor”
„Styria”
„Gritznere”
„Champion”

„Adria”, „Monarch-Defiance” és „The Light Cycle Co.” amerikai kerékpárokból — Ajánlja továbbá a legújabb rendszerű

„Singer”
„Gritznere”
„Minerva”
„Vibrating”
„Phoenix”

Amerikai
12 ös Wheeler és Wilson
„Howe”
„Cylinder Colibri”
cipészek részére

csolnakos és karikahajós varrógépeit családi és ipari célokra, 5 évi jótállás, a legolcsóbb árak és kedvező részletfizetési feltételek mellett.

Dus választék kerékpár és varrógép felszerelési cikkekben.

— Szakszerű nagy javítóműhely kerékpárok és varrógépek részére. —
10-2 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Az ezredéves kiállításon
a kiállítási éremmel
kitüntetve.

Páris. London 1897 :
nagy aranyérem.
Linz 1889 : Aranyérem.

Megyei telefon:
Csaba 20.

Reisz és Porjesz

BUTORGYÁRA

Megyei telefon:
Csaba 20.

Békés-Csaba, Vasut-utca, 1155. és 1156. szám, (Saját ház.)

Állandó nagy butorkiállítás.

Az egész országban páratlanul gazdag választékban raktáron vannak mindennemű háló-, ebédlő-, úri szoba-, szalonberendezések. Szőnyegek, függönyök, nappesek stb. a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig a legizlésebb és legdivatosabb rajzok után készítve.

Minden butor saját műhelyeinkben készül és legolcsóbb gyári áraink mellett

minden verseny ki van zárva!

Sal József épület- és butor-asztalos

üzlete

GYULÁN, Jókai Mór-utca 61. sz.

Szives figyelmét tisztelettel felhívom a n. érd. közönségnek teljesen újonnan, modern segédgépekkel berendezett asztalos műhelyemre. Készíték a legszebb kivitelben és stilszerűen teljes szoba, u. m.: **HÁLÓ, ebédlő és szalon berendezéseket** valamint egyes butordarabokat a legizlésebb és legdivatosabb rajzok után készítve, mindennemű **épület munkát, üzlet berendezéseket és portálokat** szolid kivitelben, jutányos árak mellett.

Szakképzettségemet a budapesti felső ipariskolában nyertem, s hosszabb külföldi tanulmányutamon fejlesztettem s így azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönség legfokozottabb igényeit e téren kielégíthetem.

Magamat a n. érd. közönség szives jóindulatába ajánlva, maradok kiváló tisztelettel

Sal József.

Legnagyobb nyeremény

legszerencésebb esetben

1.000,000 korona

Az összes 50,000 nyeremény jegyzéke.

A legnagyobb nyeremény legszerencésebb esetben:

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Érték	Szám
1 millió	1
400,000	1
200,000	1
100,000	2
90,000	1
80,000	1
70,000	1
60,000	2
40,000	1
30,000	3
25,000	1
20,000	7
15,000	3
10,000	31
5,000	67
3,000	3
2,000	433
1,000	763
500	1333
300	99
200	2170
170	3900
130	4900
100	59
80	8900
40	9900

50,000 **13.160,000**

Nyujsunk kezét a szerencsének

Már sokan szerencsések lettek

!! egy nálunk vásárolt sorsjeggyel !!

Az egész világon a legnagyobb esélyekkel bíró magy. kir. szabad. osztálysorsjáték legközelebb újból megkezdődik.

100,000 sorsjegyre 50,000

pénznyeremény jut, tehát az oldalt álló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek felét **pénznyereménnyel** huzák ki és egy külföldi sorsjáték sem képes aránylag ily nagy nyereményeket felmutatni, mint a mi magyar osztálysorsjátékunk. — Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

egy millió korona.

Egészben tizenhárom millió 160 ezer korona lesz kibuzva és az egész vállalat **állami felügyelet alatt áll.**

Az eredeti sorsjegyek tervszerű árai az I. osztályhoz:

egy nyolczad (1/8) frt — 75 vagyis 150 kor.
egy negyed (1/4) " 150 " 3— "
egy fél (1/2) " 3— " 6— "
egy egész (1) " 6— " 12— "

utánvét mellett vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre

f. é. május hó 17-ig

kérünk hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZ

BUDAPEST,

V., Váci-körút 4/a.

Sok és nagy nyereményt fizettünk már ki vevőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül három millió koronát.

Rendelőlevél levágandó: **TÖRÖK A. és TÁBSA** uraknak Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

utánvételezni kérem

Az összegetkorona postautalványon küldöm. A nem tetsző törlendő.

Postai cím: _____

Gyula város rendőrkapitányától.

1377. szám.
1900.

Kérelem a város polgáraihoz.

Általános a panasz, hogy a munkakerülő csavargók, különösen az ország minden részéből ide özönlő elzüllött iparos-segédék, munkába állás helyett a város polgárainak nyugalmát veszélyeztetve, házról-házra koldulnak s e közben, kivált ha férfit nem éreznek a lakásban, gorbombáskodnak, sőt a vagyonbiztonságot is veszélyeztetik.

Tekintettel arra, hogy a csekély számú rendőr legénység az ily munkakerülő csavargókat ellenőrizni, a legtöbb esetben képtelen s így a kihágások megtorlása iránt csak ritkán van módomban intézkedhetni tisztelettel felkérém a polgárságot, niszterint a hatóságai engedély nélkül náluk megjelenő kéregetőket igazolási okmányaik (munkakönyv, cseléd-könyv stb.) bemutatására felhívni s az illetőnek előállíthatása végett ezen okmányt hivatalomhoz azonnal beküldeni sziveskedjenek.

Ezen módot tartom egyelőre legcélszerűbbnek arra nézve, hogy a város közönségét a közveszélyes csavargók zaklatásaitól megszabadítsam.

Megjegyzem, hogy az ily engedély nélküli kéregetők kihágási ügynek tárgyalásából a munkakönyvet beküldő illetve a feljelentést eszközölőnek legcsekélyebb kényelmetlenség se fog okoztatni, mivel a beküldött okmány magában véve elegendő bizonyítékot képezend az 1879. évi 40. törvény-cikk 66., illetve 68. §-ának alkalmazására.

Végül tájékoztatásul azt is megjegyzem, hogy a szálló tulajdonosokat szigorúan utasítottam, hogy vendégeiknek a városba való kimenetelük alkalmával igazolási okmányjaikat kezükbe adják s e szerint ki lesz zárva a kéregetőnek az az esetleges védekezése, hogy munkakönyvét a szállón visszahagyta.

Gyula, 1900. április hó 26-án.

Endrődy Géza,
rendőrkapitány.

ÉRTESÍTÉS

a Gyulai Takaré- és Hitelssövetkezet igen tisztelt részjegy tulajdonosaihoz.

Ez évi április hó 29-én lesz öt éve annak, hogy szövetkezetünk megalakult — ezen öt év alatt becsületes munkával annyira haladtunk, hogy szövetkezetünk vagyona, mint az április végén összeállítandó mérleg igazolni fogja a **másfélszázszáz koronát túlhaladja**. Alapszabályaink értelmében április végén az öt éves üzleti ciklus véget ér s mindenki megkapja befizetett tőkáját a rá eső nyereményvel együtt, a mi körülbelül 10—11% leend. — Természetes, hogy a visszafizetést megelőzi a Pünkösdi másodnapján megtartandó s a felszámolást kimondó közgyűlés s a felszámoló működése, úgy hogy a követelések csak június hó 15-ike után fognak az e célra felkért „Gyulavidéki Takarékpénztár Részvénytársaság” által kifizeteni. — Ezek előre bocsátása után a könnyebbég kedvéért ezen uton hívom fel azon részjegy tulajdonosokat, kik részjegy törlesztéseikkel esetleg elmaradtak, hogy azt 1900. évi május 5-éig az intézet pénztáránál befizetni sziveskedjenek.

Tisztelettel

Popovics Juszán, elnök. **Dr. Frankó László**, üzlet igazgató.

A Gyulavidéki Takarékpénztár R. t.

valamint az intézet megbizottja

Zuzmann János úr

fűszerkereskedésében a

PESTI MAGYAR KERESKEDELMIBANK

által bizományba adott

osztály-sorsjegyek

kaphatók.

A „Gyulavidéki Takarékpénztár Részvénytársaság” Gyulán.

Befizetett alaptőke 120,000 korona.

Befizetett alaptőke 120,000 korona.

Zálog-kölcsön intézet.

A „Gyulavidéki takarékpénztár részvénytársaság” igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy takarékpénztári üzletét Gyulán, a törvényszéki palotával szemben fekvő helyiségben 1899. október hó 8-án megnyitotta.

Kölcsönököt nyújt jelzálogra és kézi zálogra tetetés szerinti időtartamra.

Elfogad

takarékpénztári betéteket 5% kamatra.

Lezárástól váltókat, keresk. törzsváltókat a legjutányosabb kamattal.

Vásárol és elad közzei árfolyamon értékpapirokat, sorsjegyeket, arany- és ezüstpénzeket és igényekre jutányos kamattal mellől előlegeket is nyújt.

A „Gyulavidéki Takarékpénztár részvénytársaság” igazgatósága:

Lóderer Lajos.

Gerlein Reinhart,

Dr. Frankó László,

Reisner Ede,

elnök.

alelnök.

vezérigazgató.

„aligazgató.

Bulboca János, Tar István, Jontz Ferencz, K. Schriffert József, M. Grosz György, Szerb Miklós, Beles Vazul, igazgatósági tagok

A „Gyulavidéki Takarékpénztár Részvénytársaság” 1899. október—1900 márczius havi forgalmi kimutatása.

Bevétel.

Kiadás.

Zálog-kölcsön intézet.

1900 31 márc.	Részvénytőke	120000 —	1900 31 márc.	Betét számla	85882 85
	Betétek	845574 53		Alapítási költségek	2896 42
	Alapítási díjak	2735 68		Kezelési díj	23 20
	Kamatok:			Előleg-számla	4013 12
	Váltó kölcsönökből	16283 09		Felszerelési számla	1135 96
	Jelzálog	1411 60		Üzletköltség sz.	2756 56
	Kézi-zálog	219 27	17913 96	Házbér	280 —
	Kezelési díj		23 20	Értékpapír számla	1650 —
	Előleg számla		4013 82	Kézi-zálog kölcsönök	41 49
	Üzleti költség számla		1799 94	Váltó-tárca	860019 74
	Értékpapírok		1865 10	Folyószámla kölcsönök	71582 42
	Kézi-zálog		1018 50	Jelzálog kölcsönök	355 40
	Váltó visszafizetések		206757 92	Betét kamat.	4343 82
	Folyó sz. letétek		73736 —	Jutalék számla	1062 01
	Részvény átirási számla		24 —	Viszlezámitolt váltók sz.	53143 98
	Jutalék számla		338 89	Adóok	32 26
	Folyó-számlai kamatok		107 44	Tisz tviselők	2106 60
	Nyugdíjalap sz.		28 24	Viszlezámitolási kamat	917 45
	Folyó számla betét számla		1697 41	Folyó számla betét számla	1074 98
	Viszlezámitolt váltó		53143 96	Készpénzkészlet	8168 91
		30277 51			890277 51

Lendvai,
pénztárnok.

Dr. Frankó László,
vezérigazgató.

Fischer,
könyvvizsgáló.

Osztálysorsjegy elárúsítás.

Köztudomású.

A STANDARD életbiztosító társaság magyarországi fiókjának igazgatósága értesíti Békésvármegye közönségét, hogy Békésvármegye területére a főügynökséggel

a gyulavidéki takarékpénzt. részv.-társasággal

bizta meg. — E takarékpénztár, hol a jelentkezők biztosításai a legnagyobb készséggel kötöttek meg, Békésvármegye területére ügynököt keres. Jelentkezések az intézet igazgatóságánál szóval vagy írásban tehetőek.

STANDARD

életbiztosító társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapították 1825-ben

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-u. 4. 1900. aug. 1-től IV. Kossuth Lajos-utca 4. Standard palota.

Évi bevétel Korona 28,750,000
Kiutalt nyeremény részek 150,000,000
Vagyon 230,000,000
Halálesetek folytán kifizetve 478,000,000

A STANDARD kötvényeinek nevezetesebb előnyeit lásd lapunk újdonság rovatában.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.